

Sleutel voor bomen en heesters

Met deze tabel kunt heel wat bomen en heesters die in onze omgeving voorkomen, op naam brengen. In zomer en winter.

U zult merken dat u bij regelmatig gebruik van de tabel vertrouwd raakt met de 'habitus' van bepaalde bomen en dat u steeds meer bomen en heesters op afstand herkent, dus zonder details te bekijken.

In onze directe omgeving vinden we niet alleen van oorsprong inheemse soorten, al of niet aangeplant, maar ook heel veel soorten die in de loop van eeuwen uit andere streken zijn ingevoerd. Het is dan ook zeker niet uitgesloten dat u wel eens tegen een boom oploopt die niet met deze tabel te determineren is.

bomen zonder blad; determinatie aan de hand van takken.

1	- tegenoverstaande knoppen	2	7	- enkele of alle knoppen langer dan 1 cm	8
	- knoppen verspreid	6		- knoppen niet zo lang	10
2	- eindknop zwart	Es	8	- twijg dunner dan 0,5 cm	Beuk
	- eindknop niet zwart	3		- twijg dikker	9
3	- eindknop minstens 0,5 cm dik	Paardekastanje	9	- knoppen liggen tegen de twijg aan	Canadese populier
	- eindknop minder dik	4		- niet aldus	Balsempopulier
4	- eindknop groen	Gewone esdoorn	10	- éénjarig hout minstens aan een kant heldergroen	11
	- eindknop niet groen	5		- niet aldus	13
5	- eindknop dik en rood	Noordse esdoorn	11	- twijg met hoekige bochten	12
	- eindknop niet dik en rood	Spanse aak (Veldesdoorn)		- twijg niet aldus	Wilg
6	- knop lijkt op opgevouwen blaadje	Vleugelhoot	12	- bladmerk (d.i. de aanhechting van het bladsteeltje aan de tak) vrijwel rondom de tak	Plataan
	- knop anders	7		- bladmerk anders; eindknop met 'babyknopje'	Linde
			13	- 'katjes' aan de twijgen	14
				- geen katjes aan de twijgen	15
			14	- uitsluitend katjes	Berk
				- behalve katjes ook 'proppen'	Els
			15	- minstens vier eindknoppen	Eik
				- minder dan vier eindknoppen	16
			16	- bladmerk (zie 12) breder dan 0,5 cm	Walnoot
				- bladmerk smaller	17
			17	- zijtakken in één vlak	18
				- zijtakken niet in één vlak	Vogelkers
			18	- eindknop langer dan 0,5 cm	Haagbeuk
				- eindknop niet zo lang	lep

knoppen verspreid | knoppen tegenoverstaand | blad met vijf hoofdnerfen | blad met één hoofdnerf

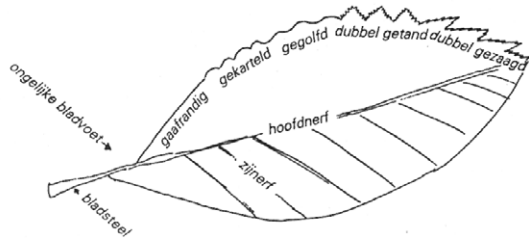
bomen met blad; determinatie aan de hand van blad en tak

1	– bladeren tegenoverstaand	2	11	– blaadjes tot 6 cm groot	Vleugelnoot
	– bladeren verspreid	7		– blaadjes groter dan 6 cm	Lijsterbes
2	– veel hoofdnerf vanuit één punt	3	12	– doorns aan de takken	Meidoorn
	– niet aldus	Es		– takken ongedoorn	13
3	– het blad is zo diep ingesneden dat het lijkt te bestaan uit 5 tot 7 blaadjes	Paardekastanje	13	– elk blad heeft meerdere hoofdnerf	Eik; 14
	– niet zo diep ingesneden bladeren	4	14	– bladeren met stompe lobben	15
4	– bladeren met witte onderkant			– bladeren met spitsere lobben	16
	Witte esdoorn	5	15	– bladsteel ongeveer 0,5 cm	Zomereik
	– bladeren niet met witte onderkant			– bladsteel langer	Wintereik
5	– bladeren 3–10 cm groot	Spaanse aak	16	– bladeren meer dan de helft ingesneden	Moeraseik
	– bladeren groter	6		– bladeren minder diep ingesneden	Amerikaanse eik
6	– wit melksap in de bladsteel		17	– onderkant van de bladeren wit	Grauwe populier
	Noordse esdoorn	8		– onderkant niet wit	18
	– geen wit melksap	Gewone esdoorn	18	– bladeren ongeveer 1 cm breed en 10 cm lang	19
7	– bladeren en twijgen wit			– bladeren anders	20
	Witte populier	9	19	– twijgen geel	Treurwilg
	– niet aldus			– twijgen niet geel	Schietwilg
8	– bladeren (zeer) diep ingesneden	10	20	– bladrand behaard	Beuk
	– bladeren niet of niet diep ingesneden	17		– bladrand niet behaard	21
9	– bladeren samengesteld	10	21	– bladsteel met rode kliertjes	Prunus
	– bladeren niet samengesteld	12		– bladsteel niet aldus	22
10	– ronde blaadjes met gave rand	Robinia	22	– blad gekarteld, gegolfd	23
	– blaadjes anders	11		– blad niet aldus	26

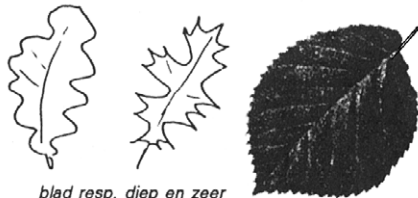
lenticellen aan een twijg

bladenmerken

(9-talig) samengesteld blad: Lijsterbes

blad resp. diep en zeer diep ingesneden

blad met ongelijke bladvoet: lep

23	– blad met stompe top	Zwarte els	16	– blad samengesteld	Mahonia
	– blad niet met stompe top	24		– blad niet samengesteld	Hulst
24	– lenticellen op jonge takken	25	17	– blad samengesteld	18
	– geen lenticellen	Italiaanse populier		– blad niet samengesteld	23
25	– lenticellen zijn lang	Canadese populier	18	– blad 3- tot 5-talig	Braam
	– lenticellen zijn kort	Pruim		– blad niet aldus	19
26	– bladrand dubbel gezaagd of dubbel getand	27	19	– jongste takken rood	Rosa hugonis
	– bladrand niet aldus	31		– jongste takken niet rood	20
27	– ongelijke bladvoet	lep	20	– steunblaadjes met sliertjes	Veelbloemige roos
	– bladvoet niet ongelijk	28		– geen steunblaadjes of anders	21
28	– stam van de boom is wit	29	21	– takken vol met stekels	22
	– geen witte stam	30		– takken niet zo stekelig	Egelantier
29	– takken behaard	Zachte berk	22	– steunblaadjes groot en breed; bovenkant blad rimpelig	Japane bottelroos
	– takken niet behaard	Ruwe berk		– niet zulke kenmerken	Duinroos
30	– meer dan 10 paar bladnerven	Haagbeuk	23	– onder het blad 3 doorns	Berberis
	– minder bladnerven	Grauwe els		– zulks is niet het geval	24
31	– bladeren ca. 20cm lang		24	– stekels hebben op hun beurt stekels	Gaspeldoorn
		Tamme kastanje		– stekels niet aldus	25
	– bladeren korter	Linde	25	– blad diep ingesneden	Meidoorn

heesters met blad

1	– bladeren tegenoverstaand	2	26	– blad niet diep ingesneden	26
	– bladeren niet tegenoverstaand	14		– blad diep ingesneden	27
2	– struik gedoorn	Duindoorn	26	– bladrand gaaf	27
	– struik zonder stekelige naalden	3		– bladrand niet gaaf	28
3	– blad samengesteld	4	27	– blad groter dan 5 cm	Mispel
	– blad niet samengesteld	5		– blad kleiner	Berberis
4	– klimplant	Clematis	28	– steunblaadjes rond	Japane kwee
	– geen klimplant	Vlier		– steunblaadjes anders	Sleedoorn
5	– blad diep ingesneden	6	29	– blad samengesteld	30
	– blad niet diep ingesneden	7		– blad niet samengesteld	31
6	– bladrand gaaf	Spaanse aak	30	– blad 3-talig	Goudenregen
	– bladrand niet gaaf	Gelderse roos		– blad niet 3-talig	Ganzerik
7	– blad groter dan 7 cm	8	31	– bladrand gaaf	32
	– blad kleiner	10		– bladrand niet gaaf	36
8	– blad met wollige onderkant		32	– blad kleiner dan 2 cm	Dwergmispel
		Viburnum rhytidophyllum		– blad groter	33
	– blad niet aldus	9	33	– onderkant blad zilverwit	Olijfwilg
9	– oude takken rood	Witte kornoelje		– onderkant blad niet aldus	34
	– oude takken niet rood	Gele kornoelje	34	– bovenkant jonge twijg rood	Dwergmispel
10	– bladrand gaaf	11		– jonge twijg niet aldus	35
	– bladrand niet aldus	Kardinaalsmuts	35	– bovenkant blad rimpelig	Cotoneaster bullata
11	– jongste bladeren met rode bladrand	Spirea		– bovenkant blad anders	Waterwilg
	– niet dergelijke bladeren aanwezig	12	36	– blad zeer diep ingesneden	Ribes
12	– bladeren dof	13		– blad niet aldus	37
	– bladeren niet aldus	Liguster	37	– blad smaller dan 2 cm	38
13	– twijg donkerder dan blad	Jasmijn		– blad niet zo smal	39
	– niet zo'n kleurverschil	Sneeuwbes	38	– onderkant blad zilverwit behaard	Schietwilg
14	– struik met stekelige doorns	15		– onderkant blad anders	Bittere wilg
	– struik niet stekelig	29	39	– blad groter dan 7 cm	40
15	– stekels alleen langs de bladrand	16			
	– niet aldus	17			

- blad kleiner 41
- 40 – bladsteel roodbruin Vogelkers
- bladsteel anders van kleur Hazelaar
- 41 – takken groen Kerria Japonica
- takken niet groen 42
- 42 – zijnerf van het blad duidelijk
- vertakt Vuilboom
- blad anders Krenteboompje

heesters in de winter

- 1 – plant ook in de winter bebladerd 2
- geen of vrijwel geen bladeren meer aanwezig 11
- 2 – bladeren of takken met stekels 3
- plant niet met doorns 5
- 3 – stekels aan de bladrand 4
- geen stekels aan de bladrand, wel 3 doorns onder 't blad Berberis stenophylla
- 4 – bladeren samengesteld Mahonia
- bladeren niet samengesteld Hulst
- 5 – bladeren tegenoverstaand 6
- bladeren niet tegenoverstaand 8
- 6 – de meeste bladeren zijn groter dan 10 cm Virburnum rhytidophyllum
- bladeren kleiner 7
- 7 – blad smaller dan 0,5 cm Taxus
- blad niet zo smal Liguster
- 8 – onderkant blad zilverachtig
- onderkant blad niet zilverachtig Elaeagnus ebbingei 9
- 9 – eindknop groot en dik Rhododendron
- eindknop niet aldus 10
- 10 – bovenkant van het blad glad
- blad anders Prunus laurocerasus Dwergmispel
- 11 – takken met stekels 12
- plant niet gedoorned 18
- 12 – knoppen tegenoverstaand Wegedoorn
- knoppen niet tegenoverstaand 13
- 13 – 3 stekels naast elkaar Zuurbes
- niet aldus 14
- 14 – doorn met brede voet 15
- doorn anders 16
- 15 – doorn sterk gebogen Egelantier
- doorn niet gebogen Braam
- 16 – takken dicht bezet met doorns 17
- takken niet zo dicht bezet met doorns Rimpelroos
- 17 – afstand knoppen op de jonge takjes ca. 1 cm van elkaar Japanse kwee
- niet aldus Meidoorn
- 18 – knoppen tegenoverstaand 19
- knoppen verspreid 30
- 19 – jongste takjes rood Witte kornoelje
- niet aldus 20
- 20 – jongste takjes geel Cornus stolonifera
- jongste takjes niet geel 21
- 21 – de twee eindknoppen bol en rond, ca. 0,5 cm dik Sering
- eindknoppen anders 22
- 22 – op de oude takken 4 lengtestrepen of zelfs kurklijsten Kardinaalsmuts
- oude takken niet aldus 23
- 23 – op de twijgen lenticellen 24
- geen lenticellen op de twijgen 25
- 24 – dikke takken wrattig Forsythia
- dikke takken niet wrattig Vlier
- 25 – een knop boven het bladmerk 26
- daar geen knop Jasmijn
- 26 – de jongste takjes zijn groen
- niet zulke takjes Gele kornoelje 27
- 27 – de meeste knoppen zijn langer dan 0,5 cm en rood Gelderse roos
- knoppen anders 28
- 28 – knoppen 2mm lang Sneeuwbal
- knoppen groter 29
- 29 – knoppen ongeveer even lang als breed Spaanse aak
- knoppen duidelijk langer dan breed Weigelia
- 30 – twijgen met duidelijke lenticellen 31
- twijgen niet aldus 35
- 31 – knoppen rond, eindknop meestal langer dan 1 cm Rode ribes
- niet zulke kenmerken 31
- 32 – eindknoppen gelig en dik Hazelaar
- eindknoppen anders 33
- 33 – 'katjes' aan de takken, knoppen gesteeld Els
- geen katjes 34
- 34 – twijgen behand (loep!) Dwergmispel
- twijgen niet behand Vogelkers
- 35 – knop met één schub (loep!) Wilg
- knop niet aldus 36
- 36 – eindknop 0,5 cm of groter 37
- eindknop kleiner 38
- 37 – eindknop rood en groen
- eindknop niet met die kleuren Krenteboompje Vuilboom
- 38 – jonge twijgen groen Spirea
- jonge twijgen niet groen Veelbloemige roos